

çevreyi bilmek lazım. Güvenilir işçi lazım. Ben de işin içinden geldiğimden çavuş oldum.

Çavuş olmak maddi açıdan iyi bir iş mi?

İşçiye göre daha iyi. Evi çekip çevirecek kadar kazanılıyor. Ne kadar iyi işini yaparsan, öyle oluyor. Kötü bir para kazanmıyoruz.

Genel olarak çavuş olmanın zorlukları nelerdir?

Zamanla zorluklar yok oluyor. İşçilerin sorunları, geliş ve gidişleri, vaktinde işin bitmemesi, işçilerin bazen işi uzatması, çok zorluk yok. Düzen var zaten, bu düzen hep ilerliyor, sorun çıkmıyor. Bazen işçilere ödenmesi gereken ücretlerde aksamalar olunca, onlara karşı sen sorumlu oluyorsun, o biraz sorun. Tarla sahibi, patrona karşı iş çavuşa ait.

İşçilerin ne gibi sorunları oluyor?

Bazen paraya ihtiyaçları oluyor. Bu meselelerden ben sorumluyum. İşçiler geç gelebiliyor, bazen habersizce

gelmiyorlar, iş gününden bir gün öncesinden gelemeyeceklerini söyleyenler oluyor. Yavaş çalışanlar oluyor. Zaten çok sorun çıkaranları çağırmıyorum. Ama çoğu senelerdir beraber çalıştığım insanlar, arkadaşlarım.

Çavuş olarak işçiler üzerinde etkiniz nedir?

Etkim fazla çünkü onların başı benim. Bana karşı sorumlulular. Ben de işin sahibine sorumluyum. İşçilerin, çalışma veya çalışmaması bana bağlı. İşe giriş ve çıkarma bana bağlı. Bundan dolayı etkim fazla. Kadın olmam ilk başta biraz sorun oldu. Ama sonra zaten hepsi tanıdığım insanlar olması ve senelerdir bu işi yaptığımdan dolayı etkim fazla oldu.

İşçilere karşı sorumluluklarınız nelerdir?

Onların gelişi ve gidişi, onların sağlığı, yevmiyelerinin dağıtımı, işte yaşanacak olan kazalarda ben sorumluyum. İşçilerin patronu benim diyebilirim. Onların gözü kulağı benim diyebilirim.

Kadın çavuş olmanın olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?

Çalışanlar daha çok kadınlar olduğundan, daha iyi anlaşıyoruz. Sözlerimi daha kolay dinliyorlar. İşlerinde de daha temiz çalışıyorlar. Kadın olduğumdan bağırmiyorum. Belki erkek olsa bazen bağırırdı. Fakat, çalışanlar iş için ağır kaldığında ben yine gerekeni uygun dille söylüyorum. Sonra alınanlar oluyor. Arkadaşlarım olduğundan sorun olabiliyor.

Etrafınızdaki insanların size bakışı nasıl?

Bilmiyorum, nasıl bakıyorlar. Ama kötü bakmıyorlar. Bakmaları için de sebep yok. Burada çalışanlar için normal bir şey. Belki dışarıdan gelenler için veya tarlada çalışmayanlar için garip olabilir. Ama hep iyi şeyler söylenmişti. Yapabileceğimi söylediler.

Çavuş olmaya başlamadan önce insanlar size neler söyledi?

Güzel şeyler söylediler. Zaten işi bildiğimi, çavuş gibi olduğumu, ne olacak, sen yaparsın gibi şeyler söylemişlerdi. Ama, ne uğraşacaksın diyenler de oldu. Benim eşim vefat ettiğinde çalışıyordum. Daha sonra böyle bir mesele konuşulunca zaten hep arkadaşlarım olduğundan ben devam etmek istedim. Paraya da ihtiyacımız vardı. Uğraştıracak olsa da çavuşluğu yapmaya başladım.

Safa Yusuf Güner

TEORİDEN PRATİĞE: BANT SİSTEMİ VE İŞÇİ KÜLTÜRÜNE YAKINDAN BAKMAK

Babası tekstil ustası olan bir iletişim öğrencisinin gözünden, bant sistemi ile çalışan bir tekstil atölyesinin işleyişini anlamaya çalışmak... Pandemi nedeniyle uzaktan eğitime geçilmesiyle birlikte pek çok üniversite öğrencisi gibi ben de çalışarak eğitim hayatımı sürdürmeye çalışanlardan oldum. Bu süreçte Fakültemde öğrendiğim teorik bilgileri pratikte nasıl deneyimlediğimi bu haberde anlatacağım...

Tekstil macerama başladığım zaman amacım bunu bir habere çevirmek değildi. Koronavirüs ve devamında getirdiği ekonomik şartlar beni baba mesleği olan tekstilde çalışmaya mecbur bırakmıştı. Bu maceranın sonuçları itibari ile öğrenciliğim sürecinde gördüğüm teorileri bizzat fiziki bir şekilde yaşama ve anlama fırsatı bulmuştum. Gelin bu macera ve deneyimlere birlikte bakalım.

KENDİNİZİ PAKİSTAN YA DA...

Tekstil atölyesi ile konuşup pazartesi işe başlamak için sözleşmişim. Pazartesi sabahı kalktım ve yola çıktım. Yollar sessiz ve neredeyse yalnızdı. Caddeye vardım. Cadde başında köşede 20-30 kişi bekliyordu. Bunların hemen hemen hepsi yabancı uyruklu insanlardı. Hepsi günlük çalışan tekstil işçileriydi. İstanbul'da belli yerlerde bu işçiler toplanır

ve her gün birilerinin onları çalışmaya götürmelerini beklerdi. Yine o sırada da birileri araba ile yanaşıp içlerinden birini veya birkaçını seçerek götürüyorlardı. Devamında yol boyunca yürüdüğümde etrafımda hep yabancı uyruklu insanlar vardı. Sabah saatinde Bağcılar Caddesi'nde yürürseniz kendinizi Pakistan ya da Afganistan'da zannedebilirsiniz.

BİR SAAT OLMADAN İLK DARBİYİ ALMIŞ GİBİYDİM

Tekstil atölyesine geldim. Kimseyi tanımıyorum, herkes makinesine oturmuş, zil sesini bekliyordu. Ben ise atölyenin ortasında dikiliyordum. Zil çalınca bir anda herkes çalışmaya başladı. Çok geçmedi Usta geldi ve beni bir makineye geçirdi, işi gösterdi ve gitti. İlk defa büyük ve bant sistemi olan bir yerde çalışıyordum. Haliyle de heyecanlıydım.

Çok geçmedi bir Ortacı yanıma geldi. Benden sandalyemdeki yastığı istedi. Kim istiyor diye sorduğumda “Ahmet Ağabey istiyor” diye cevap verdi. Şaşırdım ve daha yeni başladığım için vermek durumunda kaldım. Daha işe başlayalı bir saat bile olmadan ilk darbeyi almış gibiydim.

“HADİ HADİ HIZLI OLUN, ÇABUK OLUN”

Çalışırken de bir yandan etrafımı gözlemliyordum. Her makinenin üstünde kırmızı LED’li

sayılar vardı. Bu sayılar işçinin çıkardığı adeti gösteriyordu. Ortada gezen ustalar bir yandan kalite kontrol yapıyordu. Sayıları kontrol ediyordu. Ayrıca sürekli iş yerinde “Hadi hadi hızlı olun, çabuk olun” nidaları eksik olmuyordu. Ben etrafı gözlemlerken ustalardan biri bana doğru yaklaştı: “Önüne bak. Çabuk olman lazım, daha 200 tane yapmışsın” dedi. Bu zamana kadar babamın küçük tekstil atölyesinde çalıştığım için hiç hız sorunun olmamıştı. Ayrıca kendi atölyemizde iş zor ve eleman sayısı fazla olmadığı için, tek seferde iş birden fazla işlemden geçiyordu. Bizim yaptığımız işte adetten çok işi kaliteli yapabilmek önemliydi. Burada ise basit olan iş parçalanarak daha da basitleştirilmişti. Yani kalitenin yerini hız, ustalığın yerini basitlik almıştı. Bu karşılaştırılmalar aklıma derslerde işlediğimiz Fordizm ve Taylorizm sistemlerine getiriyordu. Bu meseleleri daha iyi kavrayabilmek için Fordizm ve Taylorizm kavramlarını

yakından tanımak gerekli diye düşünüyorum.

FORDİZM VE TAYLORİZM

Taylorizm; Frederick Taylor tarafından geliştirilen Taylorizm, üretim sürecinin daha önceden en ince ayrıntısına kadar incelenmesi ve analiz edilmesi ile sistematik bir şekilde organizasyonunun sağlanmasıdır. Bu şekilde Taylor’a göre doğuştan aptal ve kaytarma eğilimindeki işçileri, işleri yavaşlama ve aksamaya uğratmadan işe adapte etmelerini sağlayacaktır. Bu sistem işlerin küçük parçalara bölünerek basitleştirilmesi ve standartlaştırılmasıyla işçiyi değersizleştirmiş ve vasıfsızlaştırmıştır. Elinden ustalığı alınan işçi işverenine sadece hızını verebilecektir. İşin basit olması işçinin maaşına da olumsuz yansiyacaktır. Çünkü maaşı beğenmez ise arkada o işi yapabilecek tonla insan sırada bekliyor olacaktır.

Fordizm; Henry Ford tarafından geliştirilmiştir. Taylorizm ve hızlı akan üretim bandına dayanmaktadır. İşçi ürettiği ürünün bütününden habersizdir. Kendi ürettiği şeye yabancılaşmıştır. Ayrıca Henry Ford işçi maaşlarını yükselterek kendi işçilerine de araba satmayı başarmıştır.

ORTACI İŞ SÖKMİYİ BİLE BİLMİYORMUŞ

Bu bilgiler ışığında devam edersek yolumuz daha aydınlık olacak. Sürekli baskı altındaydım. Hızlı olmam gerekiyor. Gereken

sayılara çıkamazsam her an kapıyı gösterebilirlerdi. Karşımdaki işçiyi denediler, yavaş bulunca gönderdiler. Sıradaki kişi ben olabilirdim. Vücudum bu tempoda çalışmaya alışmadığı için yoruldu. Alışılmışın dışında hızlı çalıştığım için bazı işleri yanlış yapmışım. Ortacı bozuk işleri bana getirdi. Ben de adet çıkarmak zorunda olduğum için “söküp bana ver” dedim. Bana “Benim işim var. Herkes kendi tamirini kendi yapar” dedi. Kural böyleymiş. Biraz ısrar ettim. Bir tanesini söktü. Ne sökmek ama! Bayağı bir uğraştı. Ortacı iş sökmeyi bile bilmiyormuş. Tek yaptığı iş parçaları çevirmek. Yani işçinin vasıfsızlaştırılmasını ilk günden görebiliyordum. Öğlen paydosu oldu. Kafamı çevirdiğimde koskoca atölyede birkaç kişi kalmıştı. Zil sesi ile bütün insanlar yemekhaneye koşturuyordu. İlk başta tabii sebebini anlamadım. Merdivenleri çıktım. Yemekhanenin önünde yemek sırası vardı. O anda anladım neden koşturduklarını.

ÖNDEKİ MAKİNECİNİN NE İŞ DİKTİĞİNDEN HABERİ YOK!

Yemeği yedikten sonra sağımda ve solumdaki çalışanlar ile sohbet ettim ve şunun farkına vardım. Hiç kimsenin bir öndeki makinecinin bile bazen ne iş diktiğinden haberi yok. Herkes sadece kendi yaptığı işte uzman. Burada da yine Fordizm’deki işçinin ürettiği şeye yabancılaşması kavramı teoriden pratiğe dönüşmüş oluyor. İşçiler

ile muhabbetimde iş dışında bazı merak ettiğim şeyleri de sormuştum. Atölyenin girişinde kapının üstünde yan yana kırmızı ve sarı lambalar vardı. Bunlar bazen yanıyor bazen de sönük oluyordu. Meğerse sarı lamba erkek tuvaleti dolu olduğunda, kırmızı lamba kızlar tuvaleti dolu olduğunda yanıyormuş. Arada çalan zil sesleri ise tuvalet süresinin dolduğuna işaret ediyormuş. Tabii ben bunu Usta tuvalet kapısına dayandığı zaman anlamıştım.

“İŞ YERİNDE GİZLİ KAMERALAR VAR, TELEFONLA KONUŞMAK YASAK”

Yemek paydosu bitti. Herkes yerine geçti. İşbaşına otuz saniye kalmasına rağmen kimse çalışmıyordu. Bazı makinelerde işler yarım bırakılmış duruyordu. Kendi atölyemizde böyle bir şeyle hiç karşılaşmamıştım. Bizde böyle bir şey ayıptı; işi yarım bırakmak veya saniye, dakika hesabı yapmak. Bu da buradaki insanların ne kadar standartlaştığını ve makineleştğini gösteriyordu. İşbaşı olduktan bir süre sonra babam aradı. Telefonu açtım. Kısa süre sonra kapattım. Arkadaki işçi beni uyardı. “İş yerinde gizli kameralar var. Telefonla konuşmak yasak” dedi. Telefonun yasak olmasını anlarım da gizli kamera konusu yine beni gözetim toplumu ve mahremiyet sorunun teorik tartışmaların ötesinde bizzat içinde ve mağduru konumuna sokuyordu. Ekonomik şartlar sebebi ile girdiğim iş

yerinde farkında olmadan bir iletişimci olarak teoride edindiğim bilgileri pratikte gözlemleme ve deneyimleme fırsatı sunmuştu bana.

MAKİNELERİN DİZİLİMİ SİL BAŞTAN DEĞİŞTİRİLİYORDU

İş saatinin sonlarına doğru işlerin sonu gelmişti. Bandın başı işlerini bitirdi. Orada yine bilmediğim bir olayla karşılaştım. Yeni işe göre bant ve makinelerin dizilimi sil baştan değiştiriliyordu. Kendi atölyemizde her makinenin yeri sabitti ve herkesin devamlı çalıştığı bir makine vardı. Burada yine Taylorizm’deki üretim sürecinin daha önceden analiz edilerek düzenlenmesi ve organize edilmesi karşımıza çıkıyor. Paydos vakti geldiği zaman usta yanıma geldi. Bana “Bin 700 adet iş yapmışsın en az 3 bin adet yapman gerekiyor” dedi. Neden yavaş olduğumu anlattım ve ilerleyen günlerde hızımı ve adetlerimi yükselttim.

ZAMANLA DEĞİŞİP DÖNÜŞTÜM

Günler ilerledikçe kendimi sistemin içerisinde buluyordum. İlk başlarda paydos zamanlarında kendi iş yerimizdeki kültüre göre çalışıyordum. Akşamları paydostan sonra en az iki üç dakika fazladan çalışılırdı. Yani 19.03 gibi iş bırakılırdı. Burada da bu şekilde devam ettim. Bir yerden sonra bu kültürü diğer işçiler bilmediği için beni saf yerine koyanlar bile oluyordu. Zamanla değişip dönüştüm.

Yemek paydosları 45 dakika idi.

Bir yerden sonra 45 dakikanın 10 dakikasını yemek sırasında geçirmemek için saatimden dakikaya bakıyordum. Zil çalar çalmaz yemekhaneye fırlıyordum. Aynı olayı akşam paydosunda da yaşadım. Akşamları da üstümüze hava sıkamak için sıra bekliyorduk. Yine sıra beklememek için zil çalar çalmaz hava sıkma makinesine fırlıyordum. Sabahları herkese selam veriyordum. Bazılarında geri dönüş bile almıyordum. Çünkü bant kültüründe selam verme kültürü de yok. Kendi dükkanımda birisi içeri girdiğinde selam vermezse yaşına göre ya yüzüne ya arkasından lafı yapıldı nasıl selam vermez diye. Burada da kültüre isteyerek ya da istemeyerek adapte oldum. Artık ben de sabahları kimseye selam vermiyordum. İlk geldiğim zaman bant kültürü ve işçilerin kültürünü anlamıyordum. Onlar da beni anlamıyorlardı. Zamanla

ben de sistemin bir parçası yani makinenin bir uzantısı konumuna geldim maalesef.

Tekstil kültürü demişken bu kültürün tarihsel gelişimi ve bant sistemine kadarki olan süreci merak ediyorum. Bu konuda çok uzağa gitmeme gerek yok, 12 yaşından beri bu işin içinde ve 15 yaşından beri tekstil ustası olan 35 yıllık geçmişi ile babam Ahmet Güner’le konuştum.

“ÖZEL ÖLÇÜLERE GÖRE KUMAŞ ALINIP DİKİLİRDİ”

Öncelikle eskiye göre tekstil sektöründe teknolojik, kültürel, ekonomik açıdan gerçekleşen değişiklikleri genel olarak değerlendirmesini istiyorum ve Ahmet Güner’in cevabı şöyle oluyor:

“Tekstil önce terzilikle ısmarlama işi ile başladı. Bir insan üzerine elbise pantolon alacağı zaman terziye gidilirdi.

Özel ölçülere göre kumaş alınıp dikilirdi. İnsanlar ve talepler fazlalaşınca sistem de değişmeye başladı. Terzilikten atölye konumuna geçildi. Motorlu dikiş makinaları yurt dışından gelmeye başladı. İnsanlar ilk başta 1 makine, 3 makine, 5 makine derken bu şekilde atölye sistemine geçiş oldu. Siparişler ise 3 tane 5 taneden bin tane 10 bin taneye kadar çıkmaya başladı. Talepler arttıkça daha çok insan ve makine gücüne ihtiyaç duyuldu. Eskiden ütüler bile bugünkü buharlı ütü değildi. Kömürlü el ütüler vardı. Atölyeleşme ile sistem sürekli değişti ve kendini yeniledi. Eskiden, tekstil ihtiyaçlar doğrultusunda üretim yapardı. Tek pantolon modeli vardı. O model aylarca dikilirdi. Şimdilerde moda göre farklı farklı modelleri var. Önceden bir işi bir usta tek başına yapabiliirdi. Şimdi aynı işi 50 kişi yapıyor. Bu

“**Yemek paydosları 45 dakika idi. Bir yerden sonra 45 dakikanın 10 dakikasını yemek sırasında geçirmemek için saatimden dakikaya bakıyordum. Zil çalar çalmaz yemekhaneye fırlıyordum.**

da tekstili fabrikalaşmaya kadar götürdü.

“AİLELER ÇOCUKLARINI KAMU İŞLERİNDENSE TEKSTİL İŞLERİNE YÖNLENDİRİYORDU”

Peki, bant sistemi yerleşmeden önce makineciye nasıl bir değer veriliyordu ve bugün ne değişti? Bunun cevabını verirken Güner, mesleğin zaman içinde nasıl değersizleştiğini anlatmaya çalışıyor:

“80’li yıllarda tekstil altın çağını yaşıyordu. Özellikle küçük ve orta çaplı atölyelerin açılmaya başlaması ile aileler çocuklarını kamu işlerindense tekstil işlerine yönlendiriyordu. O zamanlar bu meslek altın bilezik değerindeydi. Zamanla teknoloji ve talebin artması ile atölyeler büyüdü hatta 50-60 kişi dahi yetmez oldu. Firmalar 50-100 bin gibi adetlerin sipariş üzere kısa sürede istemesi sonucunda atölyeler işleri yetiştirebilmek için diğer atölyeler ile anlaşmak zorunda kaldı. Artık elbisenin dikimi 3-4 ayrı atölyede parçalanarak ve en son birleştirilerek bitirilmesine

sebepti. Teknoloji ile bilgisayarlı makineler çıktı. Cep takma makineleri çıktı. Bu parçalanma ve kolaylaşma işçiyi vasıfsızlaştırdı. İşçi yarın öbür gün kendi iş yerini açsa bütününden haberdar olmadığı iş yapamaz konuma geldi. Bu da günümüzde bu mesleği değersiz bir konuma getirdi. Artık insanlar çocuklarını bu işe vermiyor.

“AMA İNSANLAR MUTLUYDU!”

Tekstil sektöründe işçilerin şartları ve haklarının günümüze kadar nasıl şekillendiğini sorduğumda ise Güner, eskiden sosyal haklar açısından daha geride olursa da kazanılan para açısından şimdiye göre daha avantajlı olduğuna düşündüğünü belirtiyor:

“80’li, 90’lı yıllarda işçi para kazanıyordu. Fakat sosyal haklar bakımından bayağı gerideydik ama insanlar mutluydu. Belki sigortaları yatmıyordu, belki zamanında maaşları verilmiyordu ama paranın bir değeri vardı. O zamanlar bir makine, bir araba veya bir daire parasıydı. Şimdi ne yapılan iş ne de makine para ediyor. Yapılan iş para etmeyince işveren işçiden kısmak zorunda kalıyor. Ucuz işçi çalıştırmak zorunda kalıyor. Bugün tekstil işçilerinin yarısından fazlası kaçak işçi veya mültecilerden oluşuyor.”

Babamın söyledikleri biraz olsun tarihsel perspektiften bakmamıza yardımcı olabilir. Kuşkusuz ki tekstil sektörü 80’li yıllardaki küreselleşme sürecinin başlaması ile hızlı bir

evrim sürecine girdi. Bu sürecin başında işçiye verilen değer yüksek iken ve altın bir bilezik olarak görülürken günümüzde dikim ücretlerinin düşük olması, adetlerin fazlalaşması ve aciliyetin oluşması meslekte ustalığa, kaliteye verilen önemin zamanla seri üretim bandına dönüşmesine sebep oldu. Hayatın tüm alanlarında olduğu gibi tekstil sektöründe de “hız” her şeyin önüne geçti.

Babamla yaptığım görüşme sıralarında çalıştığım tekstil fabrikasında korona sebebiyle ve tekstildeki sezon sonunun gelmesiyle işlerde gevşeme olmuştu. Bu da benim gibi günlük işçilerin bir süreliğine işten çıkarılmasına sebep oldu. Bu durum yine farkında olmadan bu haberimin seyrine olumlu yönde etki etti. İşten çıkarılmam ile küçük bir atölyede çalışma fırsatı buldum. Burada bant sistemi ile çalışan fabrikalar ile küçük atölyelerin teknik, sosyal ve kültürel farklarını bizzat deneyimlemiş oldum. Fakat bu sefer kendi gözümünden değil de işçilerin gözünden bu farkları kaleme almak istedim. Sonuç olarak eski çalıştığım yerden ve şu anki çalıştığım küçük atölyeden birer genç ve acemi makineci ile bu iki kültür hakkında konuştum.

Eski çalıştığım bant sisteminde çalışan arkadaşımın sosyal medya aracılığı ile bir araya geldik ve şu soru ile başladık; daha önce bant sistemi harici küçük atölyelerde çalışmıştı, peki iki çalışma

alanındaki ekonomik, teknik ya da çalışma kuralları açısından farklılıklar nelerdi?

“**Şu an çalıştığım yer sıkı. Patronla işçiler arasında mesafe var. Paydos saatleri dışında konuşmak, telefonu eline almak ya da telefonla biriyle konuşmak yasak.**

Murat şöyle başladı anlatmaya: “Bayağı fark var, inanılmaz fark var. Orada yemek vermiyorlardı. Burada yemek veriyorlar. Oradaki sistem karışık. Buradaki bant sistemi düzgün ve her şey yerinde. Sistem çok güzel akıyor gidiyor ama küçük atölyede yok. Paydos saatleri burada belli, perşembe ve salı günleri ama küçük atölyede pazartesi, salı, cumartesi ansızın mesai kalabiliyorsun. Ayrıca burada bir buçuk saat mesai var. Orada belki sabaha kadar bile mesai yaptığın oluyor. Yine tuvaletler filan karışık neyin ne olduğu belli değil. Burada temizlikçi var. Orada temizliği makineciyi kaldırarak yaptırıyorlardı. Her zaman gelişmiş tekstil daha iyidir.”

“PATRONLA İŞÇİLER ABI KARDEŞ GİBİYDİ”

İki ayrı çalıştığı yerdeki iletişim ve kültür farkını soruyorum Murat’a, bu konudaki düşüncelerini de şöyle paylaşıyor: “Eski çalıştığım küçük

atölyede işçiler daha rahat, hatta patronu dinlemeyenler bile oluyordu. Rahatlığın yanında samimiyet ilişkisi de vardı. Patronla işçiler abi kardeş gibiydi. İş saatinde sohbet muhabbet ediliyordu. Telefonla oynayan makine başı sigara içen ve daha neler neler. Şu an çalıştığım yer sıkı. Patronla işçiler arasında mesafe var. Paydos saatleri dışında konuşmak, telefonu eline almak ya da telefonla biriyle konuşmak yasak. Söyleyeceklerim bunlar.”

“ÜZERİNDE ÇOK BASKI VAR”

Murat ile bu konuşmayı gerçekleştirdikten sonra yeni iş yerinden arkadaşım olan Yunus’a benzer soruları yönelttim. Şu anda küçük atölyede çalışan Yunus ise bant sisteminde çalışmakla ilgili şunları söylüyor: “Orada daha sıkı kurallar. Üzerinde çok baskı var. Düzen farkı var. Sürekli aynı düzende çalışıyorsun. Sabit bir düzende çalışıyorsun. Burada öyle değil. Neresi boşsa oraya geçiyorsun. Hangisi kolay sorusunun cevabı bant sistemi. Hangisini seçerdin sorusunda ise burada çalışmak isterdim. Çünkü daha rahat. Küçük ortam olduğu için herkesle samimi oluyorsun. İletişim daha kolay.”

“ÜÇ MAKİNE İLERDEKİ ADAMIN YAPTIĞI İŞİ YAPAMAZSIN”

Yunus, kendisini daha rahat hissettiği için küçük atölyede çalışmayı tercih ettiğini söylese de bant sistemindeki kuralların ve düzenin ise daha iyi

olduğunu düşünüyor: “Çalışma arkadaşlarımla olan iletişimim ikisinde de aynı. Kültürel olarak burası daha esnek yapıda. Büyük yerlerde sıkı kurallar var. Bu kurallar işçinin rahat etmesi ve iş güvenliği için konuluyor. Buda işçilerin daha resmi bir iletişim kültürüne sahip olmasına sebep oluyor. Evet kurallar düzeni sağlıyor bant sistemi daha iyidir.”

İŞVERENLER İŞÇİLERİN RIZASINI ÜRETİMİŞ GİBİ DURUYOR

İki farklı sistemde çalışan işçilerle konuştum. Açıkçası şaşırdım. Çünkü ikisi de sıkı kuralların iyi ve bizim için olduğunu savundu. Bu konuda işverenler işçilerin rızasını üretmiş gibi duruyor. Burada bant sisteminin basit ve düzenli olması büyük bir etken gibi duruyor. Kendi deneyimlerimi soracak olursanız; şu an çalıştığım iş yerinde zaman ve sayı baskısına tutulmuyorum. Farklı farklı işler yapıyorum. Evet daha zor olabilir. Fakat işin sonunda yaptığım işin bütününden haberdar olan daha bilgili ve becerili bir işçi olacağım. Sonuca baktığımız zaman küçük atölyeler ve büyük bant sistemleri farklı şeyleri vaat ediyor. Farklı teknik, kültürel ve sosyal yapılara sahip. Bize, işçiye kalan ise birini seçip iş ve ekmek davası için savaşmak oluyor!

Belki, gelecekte yeni bir dönüşüm ve yeni bir sistemle daha işçi odaklı, daha kolektif akla dayalı bir sistemle de tanışma şansımız olur...

Haber: Damla Avşar

COVID-19 ATLATANLAR SÜRECİ ANLATIYOR

Dünyayı etkileyen Covid-19 virüsü, Çin’in Vuhan kentinde 2019 Aralık ayının sonlarına doğru solunum yetmezliği, öksürük, ateş vb. yan etkileri ile ortaya çıktı, 13 Ocak 2020’de tanımlandı. Milyonlarca ölüme sebep olan bu virüse yakalanan ve zorlu da olsa hastalığı atlatan kişilere bu sürecin nasıl geçtiğini sorduk.

“ŞİMDİ NE OLACAK DİYE ÇOK DÜŞÜNDÜM”

Bu sözlerin sahibi polis memuru Ülkü Ünal. “Görevimiz sebebi ile vatandaşla çok içli dışlıyız. Karakolda ilk bana bulaştığı için acaba kimden bulaştı, aileme de bulaşır mı diye düşüncelerim vardı. Çok şükür aileme bulaşmadan bu süreci atlattık” diyerek yaşadığı süreci anlatmaya başlıyor.

“Boğaz ağrısı ile başladı önce çok önemsememiştım. İşe gideceğim için üşüttüğümü düşünerek serum taktırmaya hastaneye gittim daha sonra doktor kan testi istedi ve sonucuna göre Covid testi yaptırmam gerektiğini söyledi. Covid testi yaptırmam gerektiğini öğrendiğimde içime

bir korku doldu umarım pozitif değilimdir diye düşünürken sabaha karşı tat ve koku kaybı ile Covid olduğumu anladım.” Bu sözlerle hastalık sürecini aktaran Ülkü Hanım kan değerlerinin düşük olması sebebi ile kan sulandırıcı iğne verdiklerini bunu her gün karnından kendi kendine yapması gerektiğini ve yaparken çok zorlandığını belirtiyor:

“Acaba kime bulaştırdım benim yüzümden birisi hastalandı mı diye çok endişelendim. Karantinam başladıktan sonra şimdi ne olacak düşüncesi aklımdan hiç çıkmadı. Ailemle birlikte yaşadığım için kendi odamda karantina sürecini geçirdim, plastik tabak çatal kullanarak onlara bulaşmaması için dikkat ettik. Hatta yemeklerimi kapının

önünden bırakıp gidiyorlardı. Bir yerde kapalı kalma süreci oldukça zordu. Benim karantinam bittikten sonra işe başladım fakat ailem 4 gün daha karantinada kaldı, bu süreçte oldukça sıkıldılar.”

Karantina sürecini sorunsuz atlattığı için kendisi şanslı hisseden Ülkü Hanım hastalık sonrasında kendisini bir süre daha yorgun hissettiğini, merdivenden çıktıktan sonra nefes nefese kaldığını söylüyor.

“İKİ KEZ NEGATİF ÇIKMASINA RAĞMEN ÜÇÜNCÜ TESTE POZİTİF ÇIKABİLİYOR”

“Öyle bir hastalık ki İki kez negatif çıkmasına rağmen üçüncü teste pozitif çıkabiliyor” diyerek karantina sürecini anlatmaya başlayan Adil Bey ise 5 gün arayla 2 kez test